

ผลการใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์
ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย*

THE EFFECT OF MULTIPLE INTELLIGENCES ART EDUCATION FOLLOW TO
HOWARD GARDNER TO ENHANCE HAPPINESS AND ART SKILL ON CHILDHOOD

สุภาภรณ์ ปั่นเกล้า (Suphaphorn Pun-Klum)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การศึกษาความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ 2) ผลการศึกษาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ปฐมวัยและประถมศึกษา (ปฐมวัย) จำนวน 50 คน ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 16 คาบเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย แบบประเมินความสุข ก่อนและหลังทดลอง แบบประเมินทักษะศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย และ แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเฉลี่ยร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และการทดสอบค่า (t – test) แบบ Dependent

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ความสุขของเด็กปฐมวัยจากการร่วมกิจกรรมก่อนและหลังด้วยกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์เพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลก่อนร่วมกิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 42.93$) และผลหลังร่วมกิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 49.77$) และค่า T – test เท่ากับ 8.67

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ศึกษา

** ปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 081-8188024 E-mail: kopunklum@gmail.com และ อาจารย์ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

Master of Fine Arts Program in Visual Arts Education Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2014., Tel.081-8188024 , E-mail: kopunklum@gmail.com and Thesis advisors: wisud po-ngern, ph.d.

2. ทักษะศิลปะของเด็ก หลังการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ เพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 7.82$ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 1.40)

3. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์เพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 9.31$) S.D. = 1.53) และ เด็กๆ มีพฤติกรรมสนใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม / ศิลปะเชิงพหุปัญญา / ศิลปะเด็กปฐมวัย / ความสุขของเด็กปฐมวัย

Abstract

The effect of multiple intelligences art education follow to Howard gardner to enhance happiness and art skill on childhood

This study aimed to 1) Study the happiness of the early childhood students implementing the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory, 2) Investigate the art skills of the early childhood students implementing the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory, and 3) Discover the satisfaction of the early childhood students towards the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory. The sample of the study was 50 students in Kindergarten 3, Demonstration School of the Faculty of Education, Silpakorn University (Early Childhood and Elementary). The study was conducted in the first semester of 2014. The experiment covered eight weeks or 16 periods; 50 minutes for one period.

The experimental instruments of the study consisted of 1) A set of the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory, 2) An evaluation form of the early childhood students' happiness, 3) An evaluation form of the early childhood students' artistic skills, and 4) A set of questionnaire for the satisfaction of early childhood students towards the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory. The collected data from the experimental and controlled group were analyzed by employing percentage, mean, Standard Deviation (S.D.) and the T-test Dependent.

The findings were revealed as follows:

1) The average scores of the early childhood students' happiness before and after the implementation of the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory were 42.93 and 49.77 respectively. The artistic

achievement of the students before and after the implementation of the art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory was significantly different at the level of 0.01.

2) The artistic skills of the early childhood students after the implementation of art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory was in the high level; $\bar{X} = 7.82$, and S.D. = 1.40.

3) The satisfaction of the early childhood students towards art activities based on Multiple-Intelligences Arts Education according to Howard Garner's theory was in the highest level; $\bar{X} = 9.31$, and S.D. = 1.53. The interest of the early childhood students towards the art activities was in the highest level as well.

KEY WORD : a set of art activities / multiple-intelligences arts education / art for early childhood students/ the happiness of early childhood students

บทนำ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันเรากำลังอยู่ภายใต้เงื่อนไขของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมุ่งสร้างความมั่งคั่งทางด้านวัตถุเป็นหลัก ใช้การวัดผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ หรือที่เรียกว่า GDP (Gross Domestic Product) (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553: 1-35) เป็นมาตรฐานวัดคุณภาพชีวิต กล่าวคือ มี "ความสุข" เมื่อตัวเลขในบัญชีธนาคารมีมูลค่าสูงส่งผลให้ประชาชนต้องเสริมอัตราเร่งในการทำงานมากขึ้น ๆ สร้างความกดดันและความเครียดให้ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ในภาพรวมของโครงสร้างครอบครัวไทยนั้น งานวิจัยหลายชิ้นได้ชี้ตรงกันถึงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในรอบไม่กี่ทศวรรษ พบว่า ปัญหาการปรับตัวของครอบครัวที่ถูกกระทบเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจทำให้เกิดความเครียด มีความวิตกกังวลสูง ปัจจัยรุมเร้าต่าง ๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสภาพครอบครัวและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลจากการสำรวจของมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว และศูนย์ประสานมติสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2546 พบว่า ในกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครอง 1,066 ครอบครัว พ่อแม่ส่วนใหญ่ทำงานวันละ 7-9 ชั่วโมง พ่อแม่ ร้อยละ 43 รู้สึกห่างเหินกับลูกเนื่องจากในแต่ละวันมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันเพียง 1-3 ชั่วโมง (อ้างถึงใน อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2548: 32) ความเอาใจใส่กันในครอบครัวลดลงเกิดเป็นปัญหาพฤติกรรม พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ จริยธรรมของเด็กและค่านิยมการเลี้ยงลูกผิดๆ ในยุคบริโภคนิยม

ค่านิยมในการเลี้ยงลูกให้เติบโตอย่างรวดเร็วและมีความพร้อมเข้าสู่สนามแข่งขันกันเร็วขึ้นที่อัดแน่นไปด้วยสาระความรู้มากมาย ในงานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาที่เจาะลึกทางด้านพฤติกรรมมารบิโรคของเด็กกล่าวว่า "เด็กสมัยนี้ถูกเร่งรัด ยัดเยียด หรือต้อนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากกว่าเมื่อก่อนโดยไม่เปิดโอกาสให้เด็กเป็นเด็กเท่าที่ควร" เด็กทุกวันนี้ต้องมีชีวิตประจำวันที่รีบเร่ง และตารางล้นไม่ต่างกับผู้ใหญ่ ปัจจุบันเด็กใช้เวลาในโรงเรียนมากขึ้น มีการบ้านมากขึ้น ขณะที่มมีเวลาเล่นน้อยลง (จูเลียต บี. ซอร์, 2553: 55) ด้วยหลายๆ ปัจจัยที่เด็กต้องเผชิญนั้นทำให้เด็ก ๆ ต้องสูญเสียความสุขในชีวิต ความสดใสไร้เรง ซึ่งเป็นธรรมชาติตามวัยไปอย่างน่าเสียดาย เด็กจำนวนมากเป็นโรคเครียดจากสภาวะที่ต้องมีการแข่งขันสูง เครียดเพราะ

กลัวล้มเหลวหรือถูกกดดันในเรื่องการเรียนจากพ่อแม่และครู รวมไปถึงระบบการศึกษาที่ส่งเสริมให้มีการแข่งขัน และเมื่อทำไม่ได้ตามที่หวังไว้ ก็เกิดความผิดหวัง สูญเสียคุณค่าในตนเอง นำไปสู่การแสดงออกด้วยความก้าวร้าว รุนแรง หรือกลายเป็นโรคซึมเศร้าไปจนถึงฆ่าตัวตาย สาเหตุของปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากความหวังดีที่ส่งผลร้ายต่อเด็กอย่างคาดไม่ถึง

ปัจจุบันมีผลการศึกษาใหม่ ๆ บ่งชี้ว่า มนุษย์ไม่ได้มีความสุขเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีการบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมนุษย์เองก็เริ่มชวนขวยที่จะแสวงหาความสุขที่ไม่ได้เกิดจากการบริโภคมากขึ้น ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสังคมโลกยังขาดความเข้าใจในความสุขอย่างแท้จริง ประกอบกับแนวคิดในอดีตมักถูกแนวคิดรุ่นต่อ ๆ มา แทนที่ ผู้คนแข่งกันหาความสุขให้กับตนเองมากเกินไป แต่ด้วยการศึกษาความสุขในโลกสมัยใหม่มีการผสมผสานศาสตร์ต่างสาขาทำให้เข้าใจความสุขในหลากหลายมิติและมุมมองมากยิ่งขึ้น(อ้างในพีรเทพ รุ่งคุณากร,2552: 16)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมานั้นพอจะสรุปได้ว่า ในการเลี้ยงดูเด็ก ๆ ท่ามกลาง กระแสสังคมบริโภค นิยมที่มุ่งสู่ความเจริญทางวัตถุ ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว อันเต็มไปด้วยสื่อ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ เกมออนไลน์และของเล่นสำเร็จรูปทางการตลาดที่ไปกระตุ้นความอยากมืออยากได้ มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเรียนรู้ของเด็กแล้ว ทั้งยังครอบงำความคิด จิตใจ แต่ละเลยการปลูกฝัง จิตสำนึกอันดีงามและการรู้ถึงคุณค่า ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวแม้แต่ตัวเอง ส่งผลต่อการแสดงออกในรูปภาวะจิตและ อารมณ์ เช่น ซึมเศร้า ความวิตก ก้าวร้าว ขัดแย้ง ไม่อดทน ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ เห็นแก่ตัว เคารพตนเองต่ำ จริยธรรมตกต่ำ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงระดับสภาวะหรือความสุขของผู้คนในสังคม ลดลง อย่างน่าเป็นห่วง ซึ่งเราต้องมาพิจารณากันถึงความฉลาดอีกด้านหนึ่ง คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการ ดำเนินชีวิต โดยต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งตั้งแต่เด็กระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่ อ่อนไหวที่สุด แต่ก็เตรียมความพร้อมได้ง่ายที่สุด

มีผลสำรวจเด็กและเยาวชนไทยกับความฉลาดทางอารมณ์ หรือทักษะทางอารมณ์มีแนวโน้มว่าจะมี ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความพอใจในชีวิตและความสุขสงบทางใจ (มดิชน, 2549, อ้างถึงใน ชนิตา สุวรรณลาภเจริญ, 2552: 3) ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วยทักษะทางอารมณ์ที่จะช่วยเสริมกระบวนการ เรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายสำคัญ กล่าวคือ เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีเป้าหมาย จากการศึกษาด้านจิตวิทยา พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นสิ่งที่นำพาเราไปพบกับความสำเร็จในชีวิตอย่าง แท้จริง ยิ่งความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งฝึกฝนเพิ่มพูนทักษะได้และส่งผลดีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ โดยให้เด็กเติบโต เป็นคนที่พบความสำเร็จทั้งด้านชีวิตส่วนตัวและการงาน (เทิดศักดิ์ เดชคง, 2542: 62-64) ความฉลาดทางอารมณ์ หรือทักษะทางอารมณ์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนได้มีสติในการยั้งคิด มีการรู้จักตนเอง การ จัดการกับปัญหาและความเครียด การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ ทุกคนต้องมีเนื่องจากทุกคนต้องอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลา

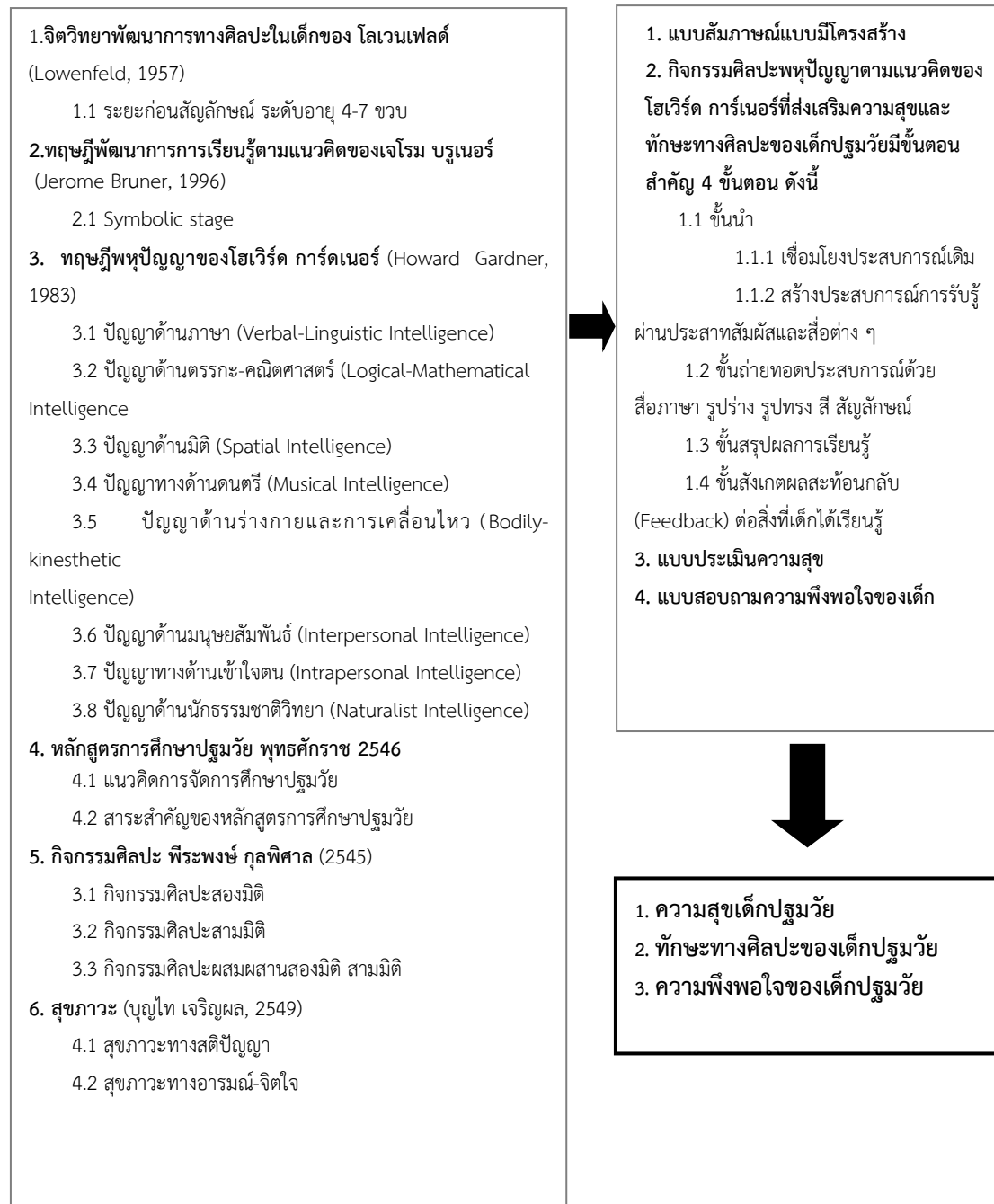
ความต้องการของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแก่เด็กและพบปัญหาเรื่อง สุขภาวะในเด็ก วัยก่อนประถมศึกษาหรือปฐมวัยนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (พ.ศ. 2526) ที่เกิดจากความเชื่อเรื่องศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่มีอย่างหลากหลาย อันเกิดจากสมองที่แบ่งเป็น ส่วน ๆ ซึ่งแต่ละส่วนกำหนดความสามารถเป็นเรื่องๆ ไว้ จึงทำให้มนุษย์มีปัญญาหลาย ๆ ด้านในคนๆ เดียวกัน ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการ

ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียนเกิดเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานศิลปะ ความเข้าใจตนเอง การสื่อความหมาย และด้านร่างกาย (เยาเวพา เดชะคุปต์, 2551: 104) และแนวคิดนี้ก็ส่งผลให้ศิลปศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวคิดใหม่ คือ พหุศิลปศึกษา ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ด้านตรรกะ-คณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) ด้านมิติ (Spatial Intelligence) ด้านดนตรี (Musical Intelligence) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-kinesthetic Intelligence) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ทางด้านเข้าใจตน (Intrapersonal Intelligence) ด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) และด้านอัตถภาวนิยมหรือจิตนิยม (Existential Intelligence) การเรียนการสอนศิลปศึกษาที่สัมพันธ์ เชื่อมโยง บูรณาการกับปัญญาต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เด็กจะสามารถพัฒนาสติปัญญาไปตามกิจกรรมนั้นได้โดยไม่เครียดส่งผลให้ภาวะอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ดีและพัฒนาให้เกิดความสุขได้

ด้วยเพราะศิลปะมีความสำคัญสำหรับเด็กเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมศิลปะมีคุณค่าต่อการพัฒนาเด็กในขอบเขตที่ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งคุณค่าของศิลปะนอกจากจะช่วยให้เด็กลดความคับข้องใจแล้วยังช่วยให้เกิดความพึงพอใจ มีอารมณ์แจ่มใสมั่นคงและเกิดความมั่นใจในการแสดงออก ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนาร่างกายอย่างได้ผลและตระหนักถึงคุณค่าของตนที่มีต่อหมู่คณะ ส่งผลให้เด็กมีทัศนคติที่ถูกต้องในสังคม และมีบุคลิกภาพเป็นไปในทางดีงาม (บุญไท เจริญผล, 2549: 6) และเป็นดัชนีชี้วัดภาวะจิตของเด็กที่เที่ยงตรงที่สุด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย ที่ต้องอยู่ในสภาพสังคมปัจจุบันและการเลี้ยงดูอย่างขาดความเข้าใจจนเกิดความเครียด ความกดดัน ขาดความสุข อันส่งผลต่อพฤติกรรมแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ มีทัศนคติที่เป็นลบและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น ขาดสมาธิ ขาดความอดทน เก็บกด ไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นคงทางจิตใจ ก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งการวิจัยนี้จะช่วยให้ทราบถึงปัญญาแต่ละด้านของเด็ก สร้างความมั่นใจในปัญญาเฉพาะตนที่มีความแตกต่าง หลากหลายซึ่งจะส่งผลให้เกิดสุขภาวะในเด็กและเยาวชนไทย สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีศิลปะเป็นรากฐานสำคัญนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์
2. เพื่อศึกษาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมศิลปะเด็กปฐมวัย ด้านพหุปัญญา และด้านจิตวิทยา และ 2) นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปฐมวัย ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2557 จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ประเภท
  - 1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญใช้พัฒนากิจกรรมศิลปะ
    - 1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมศิลปะเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน
    - 1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านพหุปัญญา จำนวน 2 คน
    - 1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็ก จำนวน 2 คนในการเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย เลือกโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยอาศัยการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จนครบ 6 ท่าน
  2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา One-group Dependent คือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่ม แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) จำนวน 50 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ในเด็กปฐมวัย
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่
  - 2.1 ความสุขของเด็กปฐมวัย
  - 2.2 ทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย

2.3 ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย
3. แบบประเมินความสุข ก่อนและหลังทดลอง
4. แบบประเมินทักษะศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย
5. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับเด็กปฐมวัย

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลอง
  - 1.1 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ปฐมวัย และประถมศึกษา เพื่อขอทดลองและเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.2 ผู้วิจัยได้เข้าขอปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การทดลองเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการเตรียมการและการดำเนินงานจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยศึกษารายละเอียดในเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องตรงกันกับที่ทางโรงเรียนกำหนดตามหลักสูตร สภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องจัดเตรียมให้พร้อมที่สุด
2. การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ระหว่างเดือน มิถุนายน 2557 ถึง เดือน กรกฎาคม 2557 เป็นเวลา 8 สัปดาห์

  - 2.1 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 50 คน ผู้วิจัยศึกษาประชากรในพื้นที่ที่จะเข้าทำการทดลองและเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่งอยู่ทั้งสิ้น 150 คน โดยทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่นักเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 50 คนของทางโรงเรียนเนื่องจากพัฒนาการของเด็กวัยนี้จะสามารถดำเนินการทดลองได้ทุกกิจกรรมตามที่กำหนดแผนกิจกรรมไว้
  - 2.2 ดำเนินการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ด้วยกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะในเด็กปฐมวัย การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ไปตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในขณะที่ดำเนินการทดลองก็จะพบปัญหาในรายละเอียดปลีกย่อยในการดำเนินการเช่น วันเวลาที่มีความคลาดเคลื่อนและขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม เพราะตรงกับวันหยุดราชการและวันหยุดกิจกรรมของทางโรงเรียน ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากคุณครูประจำชั้นในการจัดแบ่งเวลาให้และเป็นผู้บันทึกผล โดยผู้วิจัยนำผลบันทึกนั้นมาประเมินค่าความสุข และทักษะทางศิลปะ

2.3 ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อกิจกรรมศิลปะเชิงพหุ
ปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย หลังดำเนินการ
ทดลองกิจกรรมทุกครั้งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามความพึงพอใจพร้อมทั้งอธิบายวิธีตอบ
แบบสอบถามให้เด็กนักเรียนทุกคนเข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม โดยการอ่านคำถามที่ละเอียดแล้วให้เด็ก ๆ ตอบ
ด้วยการเล็กระบายสีในภาพที่ตรงกับความรู้สึกของเด็ก ๆ มากที่สุด

3. หลังการดำเนินการทดลอง

นำไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮ
เวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมดังกล่าวไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับปฐมวัย จังหวัดนครปฐม จำนวน 50 คน

จากผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุข
และทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองใช้ชุดกิจกรรมด้วย
ตัวเอง ดังนี้

นักเรียน เข้าใจเนื้อหาและสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง เกิด
การพัฒนาปัญญาด้านต่างๆ ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ และนักเรียนมีความสุข มีทัศนคติที่
ดีต่อการเรียนรู้ มีพัฒนาการทักษะทางศิลปะอย่างรวดเร็วในเวลาแค่ 8 สัปดาห์ ก็เห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจน

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนเรียน หลัง
เรียน และผลการประเมินผลงานทักษะทางศิลปะ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาความสุข มีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบ
ประเมินความสุขของเด็กที่ร่วมกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุข
และทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย จำนวน 50 คน มาเปรียบเทียบก่อน-หลัง ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินความสุขของเด็กจากการจัดกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ
โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t-test	sig
ก่อนเรียน	42.93	4.66	8.67	0.00*
หลังเรียน	49.77	3.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นคะแนนผลความสุขหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 49.77, S.D. = 3.96) สูงกว่าคะแนนผลความสุขก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 42.93, S.D. = 4.66) มีคะแนนค่า t อยู่ในระดับ 8.67 พบว่าผลคะแนนความสุขก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินทักษะศิลปะของนักเรียนในด้านรูปร่าง (Shape) และการสื่อความหมาย ด้านการใช้สี (Color) และด้านมิติสัมพันธ์และช่องว่าง (Space) หลังการร่วมกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย โดยที่แต่ละด้านที่ประเมินมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน(N = 50)

ที่	ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	รูปร่าง (Shape) และการสื่อความหมาย	2.80	0.40	สูง
2	สี (Color)	2.58	0.50	สูง
3	มิติสัมพันธ์และช่องว่าง (Space)	2.44	0.50	สูง
	รวม	2.60	0.46	

เกณฑ์การประเมินทักษะทางศิลปะในแต่ละด้าน

2.1 - 3.0 คะแนน มีทักษะทางศิลปะอยู่ในระดับสูง

1.1 - 2.0 คะแนน มีทักษะทางศิลปะอยู่ในระดับปกติ

0.0 - 1.0 คะแนน พัฒนาการอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงผลคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านของทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยหลังจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย ในภาพรวมมีระดับคะแนนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}$ = 2.6000, S.D. = .00005) อยู่ในระดับสูง

ผลรวมคะแนนการประเมินผลงานศิลปะของกลุ่มตัวอย่างหลังการร่วมกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน ผลปรากฏว่า ผลคะแนนการประเมินทักษะศิลปะฯ อยู่ที่คะแนน ($\bar{X}$ = 7.82, S.D.= 1.40) อยู่ในระดับสูง

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่ร่วมกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิด
โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย N=50

รายการกิจกรรมฯ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. กิจกรรมลูกเต๋าบอกอารมณ์	9.30	1.55	มาก	6
2. กิจกรรมต่อเติมรูปภาพ...ชุมชนน่าอยู่	9.13	1.60	มาก	8
3. กิจกรรม มาเป็น Chef นักปั้นกันเถอะ	9.17	1.58	มาก	7
4. กิจกรรม Step your Step ภาพพิมพ์รอยเท้าเข้าจังหวะ	9.11	1.89	มาก	9
5. กิจกรรมมหัศจรรย์รูปทรง 3 มิติ	9.38	1.33	มาก	4
6. กิจกรรมดนตรีสายรุ้ง	9.31	1.54	มาก	5
7. กิจกรรมต้นไม้หลากสี หลายฤดู	8.71	2.04	มาก	10
8. กิจกรรมภาพพิมพ์ใบไม้	9.65	1.21	มาก	2
9. กิจกรรมบันไดงูหรรษา	9.76	1.03	มาก	1
10. กิจกรรมหุ่นเงาเล่านิทาน	9.58	1.33	มาก	3
รวม	9.31	1.53	มาก	

เกณฑ์ระดับความพึงพอใจ

7.00 - 10.00 พึงพอใจมาก

4.00 - 6.00 พึงพอใจปานกลาง

0.00 - 3.00 ไม่พึงพอใจ

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าเด็ก ๆ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 9.31$, S.D. = 1.53) เด็ก ๆ มีความพึงพอใจใน 3 ลำดับแรก คือ 1) กิจกรรมบันไดงูหรรษา 2) ภาพพิมพ์ใบไม้ และ 3) กิจกรรมหุ่นเงาเล่านิทาน ตามลำดับโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 9.76, 9.65 และ 9.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.03, 1.21 และ 1.33 ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย” สามารถนำไปสู่ผลการอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัย กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยที่ใช้ในการทดลอง พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องของชุดกิจกรรม มีค่าความสอดคล้อง ในระหว่าง 0.92-0.94 มีความสอดคล้องกัน เมื่อเด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมไปตามกระบวนการที่

กำหนดไว้ โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ส่งผลให้เด็ก ๆ มีพัฒนาการทางด้าน อารมณ์ที่ดี แจ่มใส มีสมาธิมากขึ้น มั่นใจในตนเองมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในงานที่ทำ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และคนรอบข้าง รู้จักตนเองและการยอมรับการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ร่วมกันกับกิจกรรมทุกครั้ง ส่งผลให้ทักษะศิลปะดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับนิยามความสุข หรือสภาวะ ตามนิยาม “สุขภาพ” ขององค์การอนามัยโลก และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ (2550) ที่กำหนดไว้ว่า “ความสุข หมายถึง สภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ ปัญญา และสังคมเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 124, ตอนที่ 16 ก, 19 มีนาคม 2550)

และมีความสอดคล้องกับลำดับความสุขในขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับสภาวะภายในจิตใจเมื่อ ได้รับความรัก ความสนใจ การสรรเสริญ ชื่นชมยินดี ซึ่งจะเกิดขึ้นกับคนทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเด็กที่เติบโต มาในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้พื้นฐานอารมณ์และสภาวะจิตใจดี ตามแนวคิดทางตะวันตก (สันติ ชัย อินทรอ่อน, 2549: 61-63) แต่สิ่งที่น่าสนใจเมื่อค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ตามสมมุติฐาน และจากการสังเกต พฤติกรรม รวมถึงการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็ก สิ่งเกิดขึ้นในขณะทำกิจกรรมศิลปะ ที่ทำให้เด็ก ๆ สามารถมีสมาธิและความมุ่งมั่นในการทำชิ้นงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และเมื่อเขาทำได้ความนั้น เกิดเป็น ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจสูงสุดและเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจภายในเราเรียก “ความสุข” อันเกิดขึ้น ได้ในเด็กและคนทุกวัยที่ได้ทำอะไรสักอย่างที่ตนพึงพอใจแล้วเกิดความสุข ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีสภาวะ ไหลลื่น (Flow) โดยศาสตราจารย์มิฮาไล ชิคเซนมีฮาย (Mihaly Csikszentmihalyi, 1997) นักจิตวิทยาชาว สวิสเซอร์แลนด์ที่ศึกษาทฤษฎี Flow ที่พยายามทำความเข้าใจรากฐานของ “ความสุข” ด้วยคำถามว่า “อะไรที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่าควรแก่การดำรงอยู่” แต่การศึกษาของศาสตราจารย์มิฮาไล มุ่งศึกษาว่าความสุขที่แท้จริงคือ ช่วงเวลาไหนในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเริ่มศึกษาจากคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เริ่มจากศิลปิน นักวิทยาศาสตร์ และอื่นๆ ซึ่งพบว่า “สภาวะของความปิติ (Ecstasy) เป็นสภาวะทางจิตที่จดจ่ออย่างเต็มที่กับ กระบวนการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีสมาธิสูงมาก ๆ เป็นกระบวนการที่สิ้นไหลไปอย่างเป็นธรรมชาติ และจะ เกิดขึ้นเฉพาะคนที่ฝึกฝนและได้พัฒนาทักษะมาเป็นอย่างดี กล่าวโดยสรุปว่า Flow คือ สภาวะทางจิตที่มีสมาธิจด จ่อและอยู่ในภาวะปิติ ซึ่งเกิดขึ้นได้ในขณะทำกิจกรรมใด ๆ ก็ได้ เกิดความรู้สึกร่วมเฝือ มีความสุขขณะทำงาน นั้น ๆ มีสภาวะตื่นตัว คือช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เมื่อเข้าสู่สภาวะ Flow (Flow, The Secret to Happiness, 2004)

สรุปได้ว่า ความสุขของเด็กปฐมวัยเชื่อมโยงกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนา ด้าน อารมณ์ของเด็กซึ่งมีผลต่อความสามารถในการรับรู้ การปรับตัวทางสังคม และทักษะศิลปะไปพร้อม ๆ กัน ซึ่ง ต้องอาศัยการสร้างแรงจูงใจ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การสร้างสภาวะในเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมศิลปะ ถึงแม้จะเป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และเกิดขึ้นในเด็กไม่กี่คนก็ตาม แต่นั่นแสดงให้เห็นว่า “ความสุขที่แท้จริง” เกิดขึ้นได้แม้ในวัยเด็ก เพียงแต่ต้องเปิดโอกาสและพัฒนาทักษะให้เกิดสภาวะนี้บ่อย ๆ อันจะเป็นพื้นฐานในการ การพัฒนาตนเอง รู้จักตนเอง การรู้จักคุณค่า และความเข้าใจความหมายของความสุขเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ ดีของสังคมในอนาคต

ผลการศึกษาทักษะศิลปะของเด็ก หลังการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 7.82$, S.D. = 1.40)

ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาพัฒนาการทักษะศิลปะของเด็กโดยใช้หลักเกณฑ์ของโลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1953) ในด้านรูปร่างรูปทรง ด้านการใช้สี และมิติสัมพันธ์ พบว่าก่อนร่วมกิจกรรม เด็กในกลุ่มทดลอง มีพัฒนาการทางด้านศิลปะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกมีจำนวนไม่มาก อยู่ในระดับขั้นขีดเขียนระยะที่ 4 คือ ขั้นให้ชื่อรอยขีดเขียน (Noming Scribbling) ซึ่งเป็นพัฒนาการในช่วง 2-4 ปี ถือว่าช้ากว่าปกติ คือ เขียนชื่อได้ วาดรูปร่างได้แต่รายละเอียดน้อย วาดจำนวนน้อย ระบายสีได้แต่ไม่เรียบร้อย องค์ประกอบกระจายทั่วไปของพื้นที่ว่างบนกระดาษ กลุ่มที่สองมีจำนวนมากที่สุด พัฒนาการปกติในขั้นเริ่มขีดเขียน (Pre-Schematic Stage) เป็นพัฒนาการในช่วงอายุ 4-7 ปี คือ ระยะเริ่มต้นขีดเขียนภาพอย่างมีความหมาย การขีดเขียนปรากฏรูปร่างมากขึ้น สัมพันธ์กับความจริงของโลกภายนอกมากขึ้น มีความหมายกับเด็กมากขึ้นโดยปรากฏเป็นเรื่องราวครอบครัว ของที่รัก ตัวการ์ตูนที่สนใจ ใช้สีสะดุดตาไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติ ช่องไฟยังไม่เป็นระเบียบ กระจาย ยังออกแบบไม่เป็น และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มที่พบจำนวนน้อยที่สุดในขั้นขีดเขียน (Schematic Stage) ตรงกับพัฒนาการช่วงอายุ 7-9 ปี จัดว่ามีทักษะสูงกว่าปกติ คือ ขีดเขียนให้คล้ายของจริง หรือต้นแบบที่เห็นตามความเป็นจริง โดยพิจารณารูปคนที่แสดงเป็นสัญลักษณ์ให้ความสำคัญกับส่วนที่เขาสงเกตใจและเห็นว่าสำคัญ ส่วนที่ไม่สำคัญอาจตัดทิ้งไป เช่น มุมมองขาที่ซ่อนอยู่ข้างหลัง หรือหัวโต ตาโต และแขนโต ฯลฯ รูปหนึ่งจะย้ายหลายครั้ง การใช้สีตรงกับ ความเป็นจริงมากขึ้น การระบายอยู่ในขอบเขตที่กำหนด ช่องว่างมีเส้นฐาน (Base Line) แล้วเขียนทุกอย่างสัมพันธ์กันเช่น คน บ้าน ต้นไม้ ยืนเรียงแถวหน้ากระดาน ซึ่งภายหลังจากทดลองพบว่าพัฒนาการทักษะทางศิลปะสูงกว่าก่อนการทดลองกิจกรรม เกิดการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดของเด็กแต่ละคน คือ ในกลุ่มแรก อยู่ในระดับขั้นขีดเขียนระยะที่ 4 คือ ขั้นให้ชื่อรอยขีดเขียน (Noming Scribbling) มีพัฒนาการสูงขึ้นมาในขั้นเริ่มขีดเขียน (Pre-Schematic Stage) คือระดับปกติ ในกลุ่ม ที่สอง ขั้น (Pre-Schematic Stage) พบว่าทักษะด้านรูปทรงสามารถวาดได้หลากหลายมากขึ้น การระบายสีมีความประณีตขึ้น มิติสัมพันธ์ดีขึ้น และในกลุ่มที่สาม ขั้น (Schematic Stage) พบว่ามีความประณีตมากขึ้น ชิ้นงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์ศิลปะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นทางการเรียนในเรื่องการเรียนรู้ทางศิลปะที่สูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ ได้แก่ เรื่อง สี เส้น พื้นผิว และรูปร่าง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี

ความพึงพอใจของเด็กต่อกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุข และทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 9.31, S.D. = 1.53) และเด็กๆ มีพฤติกรรมสนใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ด้วยกิจกรรมเชิงพหุปัญญาที่มีความหลากหลายที่นำเอาปัญญาด้านต่างๆ มาบูรณาการกับศิลปะ ทำให้เด็กๆ ตื่นเต้น สนใจอยากเรียนรู้มากกว่าการทำกิจกรรมซ้ำเดิมทั่วไป ซึ่งถ้าเด็กที่ไม่ชอบศิลปะเลยก็จะเกิดความเบื่อหน่าย แต่กิจกรรม ศิลปะเชิงพหุปัญญา เด็กๆ ได้แสดงศักยภาพของตนเองได้เต็มที่ ทำให้พวกเขาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และสนุกตื่นเต้นทุกครั้งกับการเรียนรู้ใหม่ๆ ซึ่งผลการศึกษานี้เกี่ยวกับกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยในหลายๆ ชิ้นงานวิจัย พบว่ากิจกรรมศิลปะจะได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่เสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยขอแนะนำแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการวิจัยครั้งนี้ เป็น 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าปัญญาแต่ละด้านมีความลึกซึ้งที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นเพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมศิลปะในแนวทางพหุปัญญาที่มีความหลากหลายและลึกซึ้งขึ้น
2. การเก็บข้อมูลและบันทึกผลต้องทำในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกับกิจกรรม เพื่อป้องกันการผิดพลาดของข้อมูล
3. มีข้อค้นพบว่า ในกระบวนการสร้างสรรค์นั้นยังต้องอาศัยข้อเท็จจริง ความเป็นเหตุเป็นผล เป็นพื้นฐานก่อนเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ นั้นหมายถึงว่า กิจกรรมที่ออกแบบมาสำหรับเด็กควรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของแต่ละสังคม จะทำให้เด็กเข้าถึงหรือสัมผัสได้มากกว่า

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไปสำหรับผู้สนใจการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความสุขในเด็กปฐมวัยดังนี้

1. ในการทำวิจัยเรื่องเกี่ยวข้องกับ ความสุข ในระดับปฐมวัยควรต้องใช้เวลาในการศึกษาระยะยาว ซึ่งมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้อยู่น้อยมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ควรมีการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในด้านจิตวิทยาอย่างลึกซึ้งโดยเฉพาะในระดับปฐมวัย
2. ทฤษฎีพหุปัญญาที่กล่าวถึงปัญญาแต่ละด้านมีความลึกซึ้งหลายระดับ ซึ่งในบางเรื่องอาจต้องมีผู้เชี่ยวชาญ หรือมีความรู้เฉพาะคุณแลในบางกิจกรรม เช่น ดนตรี การเคลื่อนไหว และธรรมชาติวิทยา เป็นต้น ซึ่งสามารถทำการวิจัยมุ่งเน้นด้านใดด้านหนึ่งของพหุปัญญาโดยใช้กิจกรรมศิลปะ
3. การบันทึกผลแบบสังเกตพฤติกรรมโดยไม่ใช้ผู้วิจัย จำเป็นต้องทำความเข้าใจในการใช้ภาษาสื่อสารและวิธีการบันทึกให้ตรงกันกับผู้บันทึกข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมสุขภาพจิต. (2543). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

จูเลียต บี. ซอร์. (2554). **คุณหนูนักซ้อป เมื่อโฆษณาบอกให้ลูกคุณต้องซ้อ**. ศศิวรรณ ปริญาตรีแปล.

กรุงเทพฯ: มูลนิธิเด็ก.

- ชนิดา สุวรรณลาภเจริญ. (2552). “ผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ตามแนว
ทฤษฎีหุปัญญาที่มีต่อทักษะการมองโลกในแง่ดีและทักษะการเข้าสังคมของ
นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เทิดศักดิ์ เดชคง. (2546). **ความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
บุญไท เจริญผล. (2549). **ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย**. พระนครศรีอยุธยา: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
พีรเทพ รุ่งคุณากร. (2552). “ความสุขกับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21.” ภาคนิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาก่อนการพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
เยาวพา เดชะคุปต์. (2551). **รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน**.
อัญมณี บุญเชื้อ, บรรณาธิการเล่ม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สาราเด็ก.
ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
สันติชัย อินทรอ่อน. (2549). **วารสารทรัพยากรมนุษย์**. 2, 2 (กุมภาพันธ์): 61-63.
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน่วยที่ 9. (2553). “รายได้ประชาชาติ
และการวัดรายได้ประชาชาติ.” เอกสารการสอนชุดวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 9-15,
1-35. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2550). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124. ตอนที่ 16 ก(19 มีนาคม 2550): 1-19.
อมรวิรัช นาคทรพร.(2548).**เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม**.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ภาษาต่างประเทศ

- Gardner Howard. (2000). **Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century**.
New York: Basic Books.
Lowenfeld, V. (1957). **Creative and Mental Growth**. New York : Macmillan.
Bruner, J. S & Kenney, H. J. (1966). On Relational Concepts, in J. S. Bruner, R. R. Olver
& P. M. Greenfield, eds. **Studies in Cognitive Growth**. N.Y. : Wiley & Sons.
Mihaly Csikszentmihalyi. (1999). **Flow, The Secret to Happiness**. Accessed August 30.
Available from: http://www.ted.com/talks/mihaly_csikszentmihalyi_on_flow